

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 21/2023
20.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић, Драгане Мирослављевић, Мирјане Андријашевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Ћирковић Мидић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Одред жандармерије Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1061/22 од 30.06.2022. године, у седници одржаној 20.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1061/22 од 30.06.2022. године у ставовима другом, трећем, четвртном и петом изреке тако што се одбија, као неоснована, жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 3215/17 од 24.11.2021. године, у ставу првом изреке у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу исплати накнаду по основу теренског додатка за период од децембра 2014. године до новембра 2017. године, у износима, са законском затезном каматом као у том ставу изреке и у ставу другом изреке (одлука о трошковима парничног поступка), а одбија захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1061/22 од 30.06.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1061/22 од 30.06.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 101.600,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3215/17 од 24.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је тужена обавезана да му за период од 10.11.2014. године до 10.11.2017. године на име неисплаћених накнада по основу приправности и теренског додатка исплати износе, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 230.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 1061/22 од 30.06.2022. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду у делу става првог изреке којом је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му исплати за период од децембра 2014. године закључно са новембром 2017. године, на име неисплаћених накнада по основу приправности појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе означене у садржају тог става. Ставом другим изреке, преинечана је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3215/17 од 24.11.2021. године, у преосталом делу става првог изреке и одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати за период од децембра 2014. године закључно са новембром 2017. године, на име неисплаћених накнада по основу теренског додатка појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе означено у садржају тог става. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке ожалбене пресуде Првог основног суда у Београду П1 3215/17 од 24.11.2021. године и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 230.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка по жалби исплати износ од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, благовремене ревизије су изјавили тужилац и тужена тако што тужилац ту пресуду побија у ставовима другом, трећем и четвртим изреке због погрешне примене материјалног права, док је тужена изјавила посебну ревизију на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, против става првог изреке побијане пресуде.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у преиначујућем делу, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене на неодређено време тако што је решењем туженог од 01.05.2016. године распоређен на радно место „...“ у Одреду жандармерије Београд, Команда жандармерије, утврђено под редним бројем ... у Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизације радних места у Министарству унутрашњих послова број ../16 од 02.03.2016. године, па му је утврђен чин „стари водник полиције“. У утуженом приоду, тужилац је обављао послове полицајца на југу Србије тако што је за све време морао да носи униформу и оружје. Вештачењем од стране судског вештака за економско-финансијску област утврђено је да је у периоду од 10.11.2014. године до 10.11.2017. године, тужилац остварио 1992 часа приправности и да му по том основу припада 101.300,41 динар, а да теренски додатак, на основу броја дана на терену, износи 346.206,99 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио применом одредбе члана 147а. и 187. Закона о полицији, члана 12. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр 22/2015 ... 17/2018), одредбе члана 39. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“ бр. 25/2015), одредбе члана 118. став 1. тачка 4. Закона о раду, одредбе члана 164. и 154. Закона о облигационим односима, одредбе члана 43. став 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнине државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“ бр 98/2007 ... 84/15) и одредбе члана 140. став 1. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“ бр. 79/2005 ... 94/17), налазећи да тужена до окончања поступка није доказала да је испунила обавезу према тужиоцу прописану горе наведеним одредбама закона и Уредбе, па је тужена обавезана да тужиоцу исплати накнаду по основу теренског додатка.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца за исплату теренског додатка у утуженом периоду тако што је тај тужбени захтев тужиоца одбио налазећи да то право запослени остварује захтевом поднетом функционеру који руководи државним органом, па како тужилац није подносио писани захтев за исплату накнаде трошкова за рад и боравак на терену (теренски додатак) руководиоцу органа, за утужени период, по мишљењу другостепеног суда, то право му није признато појединачним актом тужене због чега тужилац нема право на утужену накнаду, супротно изнетом становишту првостепеног суда.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право преиначењем првостепене пресуде у делу који се односи на теренски додатак.

Одредбом члана 147а. Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 101/2005 ... 64/15) прописано је да запослени има право на додатак на плату за додатно оптерећење на раду. На основу одредбе члана 147б. истог Закона, прописане су накнаде трошкова, по којим, поред других, полицијском службенику припада накнада трошкова боравка на терену која се ближе уређује актом министра уз сагласност Владе.

На основу одредбе члана 47. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр. 22/15, 70/15), прописано је да се на права и

обавезе полицијских службеника, када је то за њих повољније, примењују одредбе Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“ бр. 25/15). Чланом 39. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“ бр. 25/15), са анексом Посебног колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 50/2015 – 22), предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова ради и боравка на терену (теренски додатак) који износи 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике Србије, према последњем коначном објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике, на дан исплате.

Уредбом о накнади трошкова и отпремнине државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“ бр. 98/2007), у члану 44. предвиђено је да се државном службенику и намештенику исплаћује накнада трошкова и боравка на терену (теренски додатак) који износи 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди РС, према последњем коначно објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан исплате.

У конкретном случају, тужена тужиоцу није исплатила теренски додатак у утуженом периоду, па Врховни касациони суд налази да је првостепеном пресудом правилно усвојен тужбени захтев тужиоца јер он има право на накнаду трошкова рада и боравка на терену, код утврђеног чињеничног стања да је био ангажован на пословима и радним задацима на подручју копнене зоне безбедности на пограничним подручјима Шида и Зајечара према Косову и Метохији као и на другим подручјима ван седишта команде. Пошто су Законом и Уредбом о накнадама и другим примањима запослених у државним органима изабраних односно постављених лица, предвиђени услови и параметри за одређивање висине тих трошкова, следи да претходно обраћање послодавцу за остварење тог права, подношењем писаног захтева није услов за покретање судског поступка, како је правилно закључио првостепени суд, имајући у виду да теренски додатак представља додатак за време боравка полицијског службеника на терену а право на додатак на плату по основу теренског додатка спада у категорију права по основу рада зајемченог Уставом и Законом, због чега се тужена, као послодавац, не може ослободити обавезе да тужиоцу плати накнаду за обављени рад на терену.

Правилна је и одлука о трошковима првостепеног парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, док трошкови жалбеног поступка туженој не припадају јер у том поступку није успела.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео променом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе као ни ново тумачење права, у погледу права тужиоца на исплату накнаде за приправност, у утуженом периоду, па нису испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку за одлучивање о посебној ревизији тужене.

Предмет тражене правне заштите је накнада штете на име неисплаћеног додатка на плату по основу приправности, а одлука нижестепених судова донета је применом одговарајућих одредби материјалног права и не одступа од постојеће судске праксе о обавези послодавца да непосредно примењује Посебан колективни уговор за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр. 22/15, 70/15) важећи у утуженом периоду, на основу одредбе члана 147а. став 1. Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 101/05 ... 64/15). Ревизијом тужене не указује се на другачије одлуке судова донете у предметима са истим правним основом и чињеничним стањем као у овом предмету, у смислу потребе уједначавања судске праксе.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије тужене, применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 441. Закона о парничном поступку прописано је да је ревизија дозвољена у парницама у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. У свим другим случајевима, дозвољеност ревизије цени се применом одредбе члана 403. став 3. истог закона, којом је прописано да ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу ради накнаде штете тужилац је поднео 15.11.2017. године а вредност предмета спора побијаног дела (накнада за приправност) износи 101.300,41 динар.

Имајући у виду да је ово имовинско-правни спор у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизија тужене није дозвољена на основу одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу трећем изреке донео применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му припада право на накнаду трошкова тог поступка, на основу одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку. Трошкови признати тужиоцу обухватају његове издатке на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав ревизије од 18.000,00 динара, применом важеће

Адвокатске тарифе и на име судских такси на ревизију од 33.440,00 динара и одлуку по ревизији од 50.160,00 динара, применом важеће Таксене тарифе.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу четвртом изреке, донео применом одредбе члана 165. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**